

πόσο μιὰ ψυχὴ ντελικάτη πικραίνεται κι ἀηδιάζει, θωρώντας ἔτσι τοὺς ἄντρες νὰ ξεφυλλίζονται καὶ νὰ πέφτουν. Θάνατοι, φαίνεται, κάτι τι φριχτό. Αὐτό, φαίνεται, θὰ φτάνει γιὰ νὰ σπάσει μιὰ ζωὴ καὶ νὰ τὴν κάμει ἀνίκανη πλειὰ νὰ πιστέψει κάθε ὥραϊο κ' εἰλικρινὲς κ' εὐγενικό. Ἐκείνους ποὺ νόμιζες πὼς πηγαίνουν μπροστὰ καὶ κοιτάζουν κάπως πὺς ψηλὰ νὰ θέσουν τὸ σκοπὸ τους—εἶναι φοβερὸ θέαμα νὰ τοὺς ἀνακαλύπτεις μαριονέτες μόνο πὼς εἶναι καὶ φασουλῆδες ξύλινοι, ποὺ τοὺς τραβάς τὸ σπάγγο καὶ βάζουν τὸ χεράκι τους ἀπάνω στὴν καρδιά καὶ γονατίζουν δουλικά κι ἀνοιγοκλείουν τὸ ξύλινό τους στόμα καὶ ξεφωνίζουν τὰ λόγια ποὺ τοὺς ἔδωκες ἐσὺ μελοδραματικά ν' ἀπαγγεῖλουν καὶ νὰ ποῦνε...

Ἡ ψυχὴ μιᾶς γυναίκας εὐγενικῆς ποὺ βλέπει αὐτὸ τὸ θέαμα δὲν εἶναι δυνατό νὰ μὴν ταραχτεῖ καὶ νὰ μὴν ἀηδιάσει. Δὲν μπορεῖ πιά τίποτα μεγάλο κι ἄδολο νὰ πιστέψει, δὲν μπορεῖ πιά νὰ χαίρεται τὸ χάρισμα ν' ἀπατάται ἀπὸ τὰ ψεύτικα, ὥραϊα λόγια καὶ ν' ἀντικρύζει τὴ ζωὴ μὲ τὴν ἀφέλεια καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη ἀνήμερου παιδιοῦ.

Καὶ γι' αὐτὸ μιὰ ἀπογοήτευση πικρότατη κάθεται βαριά πάνω στὸ στόμα τῆς Γαλάτειας καὶ τῆς λυγίζει καὶ τῆς σπᾶ τὸ τόξο τῶν χειλιῶν τῆς καὶ μιὰ εἰρωνεῖα δίστομη πετιέται μὲ ἀγανάχτηση ἀπὸ τὰ γελαστά της τὰ μάτια. Παντοῦ, σὲ ἔτι ὥς τώρα ἔγραφε, στὸ δράμα τῆς «Πὺδ εὐγενικός», στὰ «Γράμματα» καὶ στὰ Δηγῆματά της στὴν «Πινυκοθήκη», στὸ Ridi Pagliaccio της, παντοῦ ἡ νότα αὐτὴ ἡ στριγγιὰ κ' εἰρωνική καὶ τὸ ἀνήλεο ξεγύμνωμα τῆς ἀκάθαρτης ζωῆς.

Θαρρεῖς κ' αἰστάνεται κάποια ἔκφυλη ἡδονὴ νὰ δέχνη πῖσω ἀπὸ τὰ μυρωμένα γάντια τὰ χέρια τὰ λερωμένα, πῖσω ἀπὸ τὰ κατακέκλινα χεῖλια τὰ σαπημένα μαῦρα δόντια, πῖσω ἀπὸ τὴ σεμνὴ χερνομένη τὴν ἀσέμνη φουχάκη καὶ μέσα στὰ φάθη κάθε ἡμορφῆς τάχα καὶ μεγαλοιδεατικῆς ψυχῆς τὸ ἐνστικτο τὸ σιχαμερὸ τοῦ προπάτορα πιθήκου.

*

Οἱ μεγάλες λέξεις ποὺ ἀπατοῦν καὶ ὑπνωτίζουν τὴν κάθε γυναῖκα, δὲν τὴν ἀπατοῦν καὶ δὲν τὴν ὑπνωτίζουν—ἀπεναντίας, τὴν ἐξεγείρουν καὶ τὴν ἀναταράζουν καὶ τῆς δίδουν μὲν ἐπαναστατικὴ καὶ βλοσυρὴ ἀντάσταση θυμοῦ καὶ καταφρόνιας. Πρέπει κανεὶς πολὺ ν' ἀγαπήσει καὶ πολὺ ν' ἀπατηθεῖ γιὰ νὰ φτάσει στὴν ἀπαρηγόρητη αὐτὴ καὶ βαθυστό-

χαστὴ ἀντίληψη τῆς κούφότητος κι ἀδειοσύνης κάποιων μεγάλων φανφαρόνικων λέξεων.

Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ὕψος καὶ τὰ λόγια καὶ τὰ θέματα ποὺ διαλέγει ἡ Γαλάτεια ἔχουν κάποια ἐπαναστατικὴ σπασμοῦ καὶ λυγμοῦ συγκρατημένου, ποὺ βουδοσπαράζει κάτω ἀπὸ τὴν εἰρωνική γαλήνη τῆς ἐπιφάνειας καὶ ποτὲ δὲ θὰ πίστευε κανεὶς πὼς χέρι γυναικῆσιο τόσο λεπτὸ καὶ τόσο ἑρμοφο θὰ μπορούσε ποτὲ μὲ τόσο τραχύτατες γραμμὲς νὰ σιγματίζει, σὰ μὲ πυρωμένο σίδερο, τὸ γαλήνιο πρόσωπο τῆς Ζωῆς. Χωρὶς ρομαντικότητες καὶ λιγοθυμητὰ παιδίστικα μπροστὰ στὰ ἡλιογέρματα κι ἀναστενάγματα ὑστερικά κάτω ἀπὸ τὸ φεγγάρι, χωρὶς αἰσθηματικότητες ἐρωτικές, ὡς θάταν φυσικὸ στὰ εἰκοσιπέντε τῆς τὰ χρόνια καὶ στὴν ἡμορφίᾳ τοῦ κορμιοῦ τῆς—κοιτάζει μὲ διαπεραστικὴ βαθύτητα καὶ τίς πὺς ἀσήμερες λεπτομέρειες τῆς ζωῆς καὶ βρίσκει σὲ μιὰ βίβλια, σὲ μιὰ φλυαρία φιλενάδας τῆς, σὲ μιὰ συζήτηση, σ' ἓναν περίπατο, σ' ἓνα χορὸ, σὲ χίλια δυὸ καθημερινὰ καὶ πολυσυνηθισμένα, τὰ κρυφὰ μικροῦτσικα ἐλατήρια ποὺ κινοῦνε κ' ἐξηγοῦν δλη μας τὴ ζωὴ.

Θάχει, φαίνεται, πάρα πολλὰ δεῖ καὶ πάρα πολλὰ ὑποφέρει στὴ ζωὴ τῆς, κ' ἔτσι μπόρεσε νὰ βουτήξει βαθιὰ στὴν πραγματικότητά καὶ νὰ διαπεράσει τὴν ἀπατηλὴ, φανταχτερὴ ἐπιφάνεια ἔπου σταματᾷ τὸ πλῆθος καὶ ν' ἀγγίζει τὸ βυθὸ τῆς ποὺ εἶναι ὅλο ἄμμος κι ὅλο ψεύτικα, γυαλιστερά πετράδια.

Κ' ἔτσι ἐξηγοῦνται ὅλες τῆς οἱ ιδιότητες :

Ἡ εἰρωνεία τῆς ποὺ πονεῖ καὶ σπαρταρὰ ἀνάμεσα στὰ χτυπητὰ τῆς γέλια, ἡ εἰλικρινεία τῆς ποὺ κάνει καλὸ ἔτσι ἀπότομα ποὺ λέγεται κ' ἔτσι ὦμα ποὺ ῥήχεται, ἡ παρατηρητικότητά της ἡ ἀδιάκριτη, ποὺ σὲ κάνει καὶ χαμηλώνεις τὸ βλέμμα, ζητώντας τὸν κῆρυκα νὰ κρύψει τὴ σκέψη σου, ποὺ τὴ διαβάσει Ἐκείνη, ἀδιάφορη καὶ περιφρονητικὴ, ἀπάνω στὸ μέτωπό σου, καὶ τέλος ἡ ἀπογοήτευσή της, ποὺ τὴν κάνει νὰ θέτει μὲ κάποιαν ἀριστοκρατικὰ νουτιάστη ὅλα τὰ πράγματα κι ὅλα τὰ πρόσωπα στὴ θέση ποὺ τοὺς ταιριάζει, ἀποσπώντας μὲ ὀργὴ ἀποπάνω τους τίς ἀποκριτικὲς μάσκες τῆς φαινομενικῆς τους λαμπρότητας.

Κ' ἔτσι, γύρω στὰ μεγάλα τῆς προτερήματα ριζώνουν καὶ κισσοπλέκονται καὶ τὰ μεγάλα τῆς ψεγάδια.

Γιατὶ σὲ μιὰ γυναῖκα τόσο νέα καὶ λεπτὴ τοῦ

κάκου ζητοῦμε κάποια ἡσυχία, γαλήνια μονοπάτια ποὺ νὰ ξεκουραστεῖ τὸ μάτι μας, ἀπὸ τὸ τραχύτατο φῶς τῆς μεσημέριατικῆς, ἀνήσικιτης Ἀλήθειας. Κάτι ἄλλο τῆς ζητοῦμε. Κάτι μπλέ, κάτι μαλακὸ κι ἀνήμερο, κάποια μάτια ποὺ νὰ ξέρουν νὰ χαμηλώνουν καὶ νὰ ξέρουν νὰ σωπαίνουν, μιὰ ψυχὴ πὺς γυναικῆσια καὶ πὺς ἀρελὴ, ποὺ νὰ πιστεύει σὲ μερικὲς ὥραϊες ἀπάτες καὶ νὰ πέφτει σὲ ὅλες τῆς λουλουδοσκεπασμένες παγίδες τῆς ζωῆς.

*

Χωρὶς νὰ τὴ ξέρει, ἄθελα κ' ὑποσυνείδητα, ἡ κοινωνία μισεῖ μὲ τὸ δίκιο τῆς καὶ κατατρέπει πολὺ σωστά, τίς τέτοιες ὑπερφυσιολογικῆς γυναικῆστικες ψυχῆς ποὺ κάπου κάπου ὑψώνονται ἀντάρτικα ἀνάμεσα στὶς εὐκολόσπαστες γαλήνες τῶν σπιτιῶν καὶ ξεσκίζουν τίς ἡμορφότατες μάσκες ποὺ παίρνει ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος γιὰ νὰ διπλοοιμελιῶνουν καὶ νὰ δικαιολογοῦν τὸ φριχτὸ οἰκοδόμημα τῆς Ὑπαρξεως.

Θάτανε τρομερὸ μαρτύριο ἡ ζωὴ μας, ἂν γυρίζοντας τὸ βράδι σπύι μας, ὅστερα ἀπὸ τὸν ἀγῶνα μιᾶς ἡμέρας, βρίσκαμε στηλωμένα ἀπάνω μας, καρφωμένα ἀπάνω στὸ μέτωπό μας, ἐρευνητικὰ κι ἀνήλεα καὶ τόσο πολυέφερα δυὸ τέτοια δλάνοιχα μάτια. Ἐχομε ἀνάγκη νὰ μᾶς ἀγαποῦνε, νὰ μὴ μᾶς πολυξέρουν, νὰ μᾶς πιστεύουν, νὰ γέρονε ἀπάνω τους καὶ ν' ἀγναντεύουμε πέρα κι ἀλάργα τὴ γαλήνη τῆς φωτεινῆς τῶν ὥραιων ζῶν καὶ τὴν ἀφασίωση τὴν ἀπατημένη καὶ μωρόπιστη τῶν ἀνήμερων γυναικῶν.

Ὅχι νὰ μᾶς ἀναλύουν καὶ νὰ μᾶς σκίζουν καὶ τοὺς ἔφτα πέπλους τῆς ψυχῆς καὶ νὰ κοκκινίζουμε καὶ νὰ ντρεπόμαστε καὶ νὰ μὴν ἔχομε μιὰ γαλαξοήσκια γωνιὰ τοῦ σπιτιοῦ ἢ τοῦ κρεβατιοῦ γιὰ νὰ κρυφτοῦμε.

Ὅλα αὐτὰ ἀπὸ τὸ ὁρμέμεστο, ποὺ ποτὲ τοῦ δὲ λαθεῖ, τὰ νοιώθει ἡ κοινωνία καὶ σὲ τέτοιες ἀντάρτισσες γυναῖκες ὑψώνεται ἔχτρα καὶ ἀπειλητικὴ—θαμπὰ θολομαντεύοντας τὸ μεγάλο κοινωνικὸ κίνημα ποὺ ἐγκυμονοῦν τὰ λόγια καὶ τὰ παράδειγμα τους.

Εἶναι κάποιες ψευτεῖς ποὺ εἶναι ἀπαραιτήτες γιὰ νὰ ζήσει ἡ ζωὴ, εἶναι κάποια μάτια κλειστὰ—ποὺ ἂν ὑπνολύσανε ἡ ἀνθρωπὸς θὰ ὑπέφευγε μαρτύριο—τὸ μαρτύριο τοῦ Κἄν ποὺ κυνηγεῖται ἀπὸ τὸ ἀκούμητο μάτι τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπάρχουν ἡσυχίαι ποὺ μύριες φορές πὺς πολὺ ἀξίζουν ἀπὸ τὸ ἀνελεῖμένο φῶς τοῦ καταμεσούρανου ἡλίου.

ΓΑΒΡΙΗΛ Δ' ΑΝΝΟΥΝΤΣΙΟ

Η ΤΖΟΚΟΝΤΑ^{*)}

Ν. ΠΟΡΙΩΤΗΣ μεταφραστής

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (τρομαγμένη, παρακαλώντας.)
Συλβία, Συλβία, συλλογίσου ἄκουμ μιὰ στιγμή!
Στοχάσου τί κανεῖς!

ΣΥΛΒΙΑ. Δὲ σοὺ ζητῶ βοήθεια. Σοὺ ζητῶ νὰρθῇς μὲ μου μονάχη ὡς τὴν πόρτα. Γιὰ τὰ λοιπὰ, εἰμ' ἀρκετὴ μονάχη μου· εἶναι μάλιστα ἀπαραίτητο καὶ νὰ μένω μόνη. Ἐρχεσαι; Τί ὥρα εἶναι; (Στρέφει γιὰ νὰ δῇ τὴν ὥρα πηγαίνει πρὸς τὸ τραπέζι.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (σταματώντας τη.) Μή, σὲ παρακαλῶ! Δώσε ἀκρόαση στὰ λόγια μου, Συλβία! Ἡ καρδιά μου λέγει πὼς δὲ μπορεῖ νὰ βγῇ καλὸ ἀπὸ αὐτὸ ποὺ θές νὰ κάνῃς. Δώσε ἀκρόαση στὰ λόγια τῆς ἀδερφῆς σου. Σὲ ψυχοπαρκαλῶ!

^{*)} Ἡ ἀρχὴ στὸ 344 φύλλο.

ΣΥΛΒΙΑ (μ' ἓνα κίνημα ἀνυπομονίας.) Μὰ δὲν ἔχεις λοιπὸν καταλάβει ἄκόμα τί παίζω ἐγὼ τούτῃ τὴ στιγμή Ἄσε με. Πάω μόνη μου (Σκύβει ἀπάνω στὸ τραπέζι, κοιτάζει τὴν ὥρα.) Εἶναι τέσσερες. Δὲν ἔχω οὔτε στιγμή νὰ χάνω. Ἐχεις κα νέν' ἀμάξι κάτω;

(Ἡ βροχὴ θροεῖ ἄεφρα ἀπάνω στὰ δέντρα τοῦ κήπου.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Δὲν ἀκούς τί κατακλυσμός; Μὴν ἐδῇς! Ἄσε τὰ ὅλα γι' αὐτοῦ. Ἐλα, ἔκουτε. (Προσπ.θεῖ νὰ τὴν τραβήξῃ.) Περίμενε τούλαχιστο νὰ περάσῃ ἡ βροχὴ.

ΣΥΛΒΙΑ. Δὲν ἔχω οὔτε στιγμή νὰ χάνω. Ἀνάγκη νὰ εἴμ' ἐκεῖ, πρὶν ἀπὸ κείνη ἀνάγκη νὰ μὲ βρῇ αὐτὴ ἐκεῖ, σὰ στὸ σπύι μου. Καταλαβαίνεις; Ἄσε με. Γλήγορα τὸ καπέλλο, τὸ παλτό, τὰ γάντια... Γιωδάννα!

(Περνᾷ στὴ δίπλα τὴν κάμαρα, κρᾶζοντας τὴν παρακώρη της. Ἡ Φραντζέσκα δόνη, περιφροβή, πηγαίνει πρὸς τὸ παράθυρο, δπου χτυπᾷ ἡ βροχὴ.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Θεέ μου! Θεέ μου! (Κυττάζει στὸν κήπο· φωνάζει.) Λούκιε! Λούκιε! (Στρέφει πρὸς τὴν πόρτα, δπου ἔχει φέγει ἡ ἀδερφὴ της.)

ΣΥΛΒΙΑ (καθὼς ξανάρχεται, λαχανιάσμενη.)

Νάμει ἔτσιμν. Ἀρῆσα ἐκεῖ τὴ Μπεατα καὶ κλαίει. Ἦθελε νὰ βγῇ ἔξω μαζί μου. Σὺ μέινε, σὲ παρακαλῶ: πῆγαινε νὰ τὴν πρηγορήσης. Ἐγὼ βγαίνω μόνη μου. Παίρνω τὸ ἀμάξι σου. Καλὴν ἀντάμωση. (Κάνει νὰ φιλήσῃ τὴν ἀδερφὴ της.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Πηγαίνεις λοιπὸν; Εἰν' ἀποφασισμένο;

ΣΥΛΒΙΑ. Πηγαίνω.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ἐρίομαι μαζί σου.

ΣΥΛΒΙΑ. Πᾶμε (Ἄθελα, στέκεται καὶ στρέφει δλόγους τὰ μάτια, σὰ νὰ θέλῃ νὰ κλαῖσῃ μ' ἓνα βλέμμα ὅλα τὰ πράγματα τὰγαπημένα. Οἱ κουρτίνες σαλεύουν· ἡ βροχὴ πέφτει μὲ ὀργή. Ἡ Συλβία ἀνασαίνει τὴ νοτισμένη εὐωδία ποὺ μπαίνει ἀπὸ τὰ παράθυρα. Μόνο γιὰ μιὰ στιγμή τὸ τεταμένο δοξάρι τῆς θέλησῆς της χαλαρώνεται.)

— Ἡ μ.ρ.ο.δ.α τῆς γῆς...

(Ἀνατριχιάζει βλέποντας νὰ παρουσιάζεται ἄεφρα στὸ κατώφλι, δπου αὐτὴ ἐτοιμάζεται νὰ περάσῃ, τὸ Λούκιε, γεμάτο πυρετό, μὲ ἔξοκεπο τὸ κεφάλι, μὲ τὰ μαλλιά καὶ τὰ ρούχα μουσικὰ μένα ἀπ' τὴ βροχὴ. Κυττάζονται. Στιγμὴ βαρύνεται σιωπῆς.)

ΛΟΥΚΙΟΣ (μὲ βραχνὴ φωνή.) Πᾶς ἔξω;

ΣΥΛΒΙΑ. Ναι, πάω ἔξω.

Καὶ γι' αὐτὸ μέσα ἀπὸ τὸ θαυμασμὸν τοῦ νοῦ—
θαμὲ γὰρ τὴν εἰλικρίνεια καὶ τὴν ἐπαναστατικὴν
καὶ τὴν σπαρταριστὴν ἀνάστασιν τοῦ Ridi Pagli-
acio τῆς Γαλάτειας—(εἶδατε; εἶναι σὺν ἑνῷ ἀν-
θρώπῳ ζωντανός, ξαπλωμένος σ' ἕνα μάρμαρον καὶ
χωρὶς νὰ τὸν χλωροφορμίσουν τοῦ σκίζουσι τὴν
σάρκα καὶ τοῦ τριχοτομοῦν τὰ νεύρα καὶ τοῦ πιάν-
ουν μὲ τὴν τομπίδα τὴν καρδιὰ τοῦ σπαρταρῆ καὶ
θέλει νὰ φύγει...) μὴ δυσφορία μᾶς κυριεύει, μὴ
παράξενον συστολή, καὶ τι τοῦ πολὺ ἀπότομα
πέφτει καὶ πολὺ κυνικώτατα ξεσκεπάζεται καὶ ὁρμᾷ.

Εἶναι ἴσως πρόληψις, ἴσως συνήθεια, ἴσως ἀ-
νάγκη ψυχολογική, τὴν γυναῖκα νὰ τὴν θέλωμε τε-
λειῶς γυναῖκα, ἀδύνατον κ' εὐκολόδοσπαστη κ' εὐκο-
λοσυγκίνητη, ποὺ νὰ μισεῖ τὴν ἀλλήλικα ὡς καὶ τι
ἐνάντια στὸν προορισμὸν τῆς καὶ ν' ἀγαπᾷ «φύσει»
τὴν ψευτικὰ καὶ τὴν ὑποκρισία καὶ τίς χίλιες δυὸ
ἀπόχρωσες τοῦ ἀτλαζιοῦ καὶ τίς χίλιες δυὸ ἡδονικὰς
ἀνατριχίλλες τῆς θάλασσας καὶ τῆς γάτας.

Κι ὅταν στὴν Τέχνη, ἐξωτερικεύεται μὴ γυναῖκα
ψυχόρμητα νοιώθωμε πῶς τότε μόνο ὅλ' δημιουργή-
σει ἔργα μεγάλα, ὅταν ἀποσυρῶσι τέλεια τὰ κυ-
ματιστὰ τῆς αὐτῆς καὶ ὑπουλά καὶ τίγρινά τῆς φυ-
σικὰ—καὶ ὅχι ὅταν τὸ μικρὸν τῆς τὸ χέρι τοῦ πρέ-
πει πάντα νὰ μᾶς ὁρροῖ καὶ νὰ μᾶς κλεῖ τὰ μά-
τια, σμίγει μὲ τὸ μεγάλο τὸ ἄδρ' χέρι τοῦ ἄντρα
καὶ θέλει νὰ ρήξει κάτω τὰ γλυκώτατα ἔδερρα τοῦ
πλάνα κρύβοντα κ' ἐνεδρεῖν ἀνάμεσα στὰ φύλλα
τῆς Ὑπαρξεως γὰρ νὰ μᾶς γλυκάνουν τὴ ζωὴ σκα-
δώνοντάς τῃν.

*

Κι ἀκόμα πὺς πολὺ—δὲν ξέρω—ἡ δυσφορία τοῦ
μοῦ γεννᾷ τὸ Ridi Pagliacio, ἀναδύει ἴσως
ἀπὸ κάποια βαθύτερη, μυστικότερη, πηγὴ. Ἡ Γυ-
ναῖκα ποὺ ὅταν ἀγαπήσει ἀντὶ τὰ συρθεῖ στὰ πόδια
τοῦ Κυρίαρχου τῆς, σκλῆρα, ὑφώνεται τόσο ἀδιάν-
τροπα καὶ βεβηλώνει τὴν ἀγάπην τῆς δημοσιεύοντάς
τῃν,—μοῦ κάνει κακό, εἶναι σὰ ν' ἀνοίγει τὴν κά-
μερά τῆς, εἶναι σὰ ν' ἀνασηκώνει τίς κουρτίνες τοῦ
κρεβατιοῦ τῆς καὶ προσκαλεῖ ὅλο τὸν κόσμον νὰ σκύ-
ψει ἀπάνω στὰ σεντόνια καὶ νὰ δεῖ καὶ νὰ λερώσει
μὲ τὰ χέρια τοῦ τὰ τσαλακωμένα, μουσκεμένα
προσκεφάλια καὶ νὰ μολύνει μὲ τὰ περιέργ' αὐτοῦ,
τ' ἀκάθαρτα βλέμματα, τίς ἱερὲς σεμνότητες τῆς
ἀσεμνότητος ἡδονῆς.

Ὅχι, πὺς ντροπαλὴ καὶ πὺς συμαζεμένη καὶ πὺς
σεδαστὴ πρέπει νὰ εἶναι ἡ γυναικίσις ἀγάπη. Ὅχι,

κι ἂν λέμε, ὁ ἀληθινὸς ρόλος τῆς γυναῖκας εἶναι ν'
ἀγαπᾷ, νὰ πονεῖ, νὰ χαίρεται καὶ νὰ σωπαίνει. Καὶ
ὅχι νὰ σηκώνεται καὶ νὰ δρασκελίζει τὸ κατώφλι
τοῦ σπιτιοῦ τῆς καὶ νὰ βγαίνει στὰ τρίστρατα μεσό-
γυμνη καὶ νὰ δείχνει σ' ὅλους τοὺς διαβάτες, κλα-
ψάρα, τὰ μπράτσα τῆς τὰ μπαδισμένα ἀπὸ τὰ
φιλήματα τοῦ Ἀγαπητικοῦ, καὶ τὴν ψυχὴ τῆς τὴν
κουρελιασμένην καὶ καταξεραισμένην ἀπὸ μιὰν ἀσπλα-
χγὴν καὶ ἀνελεήμονην ἀγάπην. Ὅσο ὥρατα κι ἂν ἀπλώ-
ναι τὰ χέρια τῆς καταμεσίς τοῦ δρόμου, ὅσο τέλεια
κι ἂν καταριέται ἢ εἰρωνεύεται ἢ προσκαλεῖ τὸν
ἄντρα,—πάντα τὸ θέαμα αὐτὸ μᾶς σφίγγει τὴν
καρδιὰ καὶ μᾶς ἔρχεται νὰ πάρωμε τὴν Γυναῖκα αὐτὴν
καὶ νὰ τὴν πᾶμε σπῆτι τῆς καὶ νὰ διπλοκλειδώσωμε
τὴν πόρτα καὶ νὰ τὴν βάλομε νὰ κηλῖσει σ' ἕνα μα-
λακὸν ντιβάνι καὶ νὰ τῆς θώσωμε πραϋντικά καὶ νὰ
τῆς θέσωμε πᾶγο στὸ κεφάλι, γὰρ νὰ συνέλθει.

Ἀφοῦ καὶ σὲ μᾶς τοὺς ἄνδρες πολλὰς φορὰς ἔρ-
χεται στὰ μάγουλα καὶ τὰ κάνει κατὰκλινια ἀπὸ
τὴ ντροπὴ ἢ ἀγανάκτησιν ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ μας,
γιατὶ ἀνοίγωμε τόσο ἐκπνευστικὰ τὴν ψυχὴν μᾶς
στὸν ὄχλον καὶ ὀρμιζόμεστε νὰ κλειστοῦμε γὰρ πάντα
μέσα στὸ φεουδαλικὸ πύργον τῆς ἀκαταδεχτούσης
μας καὶ τῆς ἀγνότατης σιγῆς καὶ νὰ ἐξωτερικεύωμε
τὴν ἡμορφίαν τοῦ νοιώθωμε μέσα μας, ζώντας τῇ
μέσῃ σὲ ἔργα καὶ ὅχι γράφοντάς τῃν ἀπάνω σὲ
χαρτί.

Κι ἂν στοὺς ἄνδρες γεννιέται τόσο συχνὰ ἡ
«αἰδέως» αὐτὴ κ' ἡ συστολὴ νὰ γυμνώσωμε τὴν
ψυχὴν μᾶς στὴν ἀγορὰ καὶ σὲς πλατεῖες, στὴ Γυ-
ναῖκα πρέπει νὰ εἶναι αἰώνια κ' ἐπιταχυντικὴ γὰρ τὴν
φυσικὰ ντροπαλότητάν τοῦ φύλου τῆς. Γι' αὐτὸ μοῦ
κάνει κακὸ καὶ προσβάλλει πολλὰς μέσας μου λε-
πτότητες, ἡ Γυναῖκα ποὺ ξεπετιέται ἔτσι ἀνυπό-
ταχτα στοὺς φυσιολογικούς τῆς νόμους καὶ μιλεῖ
τόσο θαρρετὰ καὶ μὲ τόσο τρεφτικὴν εἰλικρίνεια
γὰρ ἑ, τι ἱερὸ καὶ λειτουργικὸν ἔχει ἡ γυναικίσις
ζωή—γὰρ τὴν Ἀγάπην. Κρύφτω καὶ μὲ τὰ δυὸ μου
τὰ χέρια τὸ πρόσωπον γὰρ νὰ μὴ δῶ πῶς χυμᾷ σὺν
ταγγίαν χορεύτρα στὰ σταυροδρόμια καὶ ρήχνει
κάτω ἕνα—ἕνα τοὺς πέπλους τῆς ψυχῆς τῆς καὶ χο-
ρεύει τὸν κέρδακα τῆς δημόσιας ἐξομολόγησής.

Τὸ νὰ δείχνει κανεὶς τὸ σῶμα τοῦ δὲν εἶναι τόσο
ἄσεμνον ὅσο νὰ δείχνει τὴν ψυχὴν τοῦ καὶ μὴ Γυ-
ναῖκα πρέπει νὰ κρύβει τίς πληγὰς τῆς καρδιᾶς
τῆς πολὺ πὺς προσεχτικὰ καὶ πολὺ πὺς σεμνὰ παρ'
ὅσο κρύβει τὸ στήθος τῆς.

Ἔτσι νομίζω.

Κ' ἔτσι καὶ μόνο μπορῶ νὰ ἐξηγήσω τ' ἀντιφα-
τικὰ συναισθήματα—τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς δυσφο-
ρίας—τοῦ μοῦ γεννᾷ τὸ Ridi Pagliacio.

Κι ἀκόμα ἔτσι καὶ μόνο ἐξηγῶ γιατί γὰρ μένα
ἡ Γαλάτεια νὰ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα καὶ
σπαρταχτικότερα θεάματα ποὺ εἶδα στὴ ζωὴ μου.

Ἡράκλειον (Κρήτης).

ΚΑΡΜΑ ΝΙΡΒΑΜΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤὴν ἑΑΔΕΡΦΗ ΜΟΥ

Β'.

Ἀγαπημένε μου,

Συχνὰ κάποια ἐπεισόδια ἀνεξάρτητα ἀπὸ μᾶς,
ὁλοσκόπου ξένα κι ἀσχετα, ἔρχονται ξαφνικὰ καὶ
μπαίνουν στὴ ζωὴ μας, καὶ περνῶντες ἀνάμεσά μας,
καὶ μᾶς ἀφίνουσι φεύγοντες ἀξέχαστες ἐντύπώσεις,
καὶ τὸ σπουδαιότερον, μᾶς κάνουν καὶ μεταλλάττωμε
πεποιθότες βαθυοριζωμένους πρὸς τὸ νομίζωμε πῶς τίποτε
δὲ θάταν ἐκὸν νὰ μᾶς τίς ἀγγίξει ποτέ. Μὰ καλὸ-
τερα ἄκουσε τί μοῦ συνέβηκε, ἀπὸ τὴν ἀρχή...

Ἐχὼς εἶμουν μονάχη σπῆτι. Λείπατε ὅλοι, κ'
ἐγὼ εἶμουν λυπημένη καὶ πὺς ἄρρωστη ἀπὸ ἄλλες
φορὰς. Μὴν ἔχοντας τί νὰ κάνω, καθόμουν στὸ πα-
ράθυρον, κ' ἔβλεπα μέσα ἀπὸ τὰ κλειστὰ τζάμια
τοὺς ἀρμούς διαβάτες ποὺ περνοῦσαν ποτε ποτε βια-
στικὰ καὶ χάνονταν στὸ γόρσιμον τοῦ δρόμου...

Ποῦ πηγαίνατε, ποῦ τρέχανε ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀθρό-
ποι μὲς στὴ βροχή, τὸ καταλάβαινα ἀπὸ τίς φορεσιὰς
τοὺς, ἀπὸ τὸ περπάτημά τους ἀκόμα. Ἔτσι δὲ μοῦ
εἶπεν ὁ δόσκολο νὰ τοῦώσω. πῶς ἐκεῖνος ἐκεῖ ποὺ φο-
ροῖτε τὸ βαρὺ πανωφόρι καὶ προχωροῦσε σφυρίζον-
τας, διενθύνονταν σὲ κάποια ἐστὶ σπῆτι ποὺ τὸν
περίμενε τὸ ἀναμένο τζάκι, βίως ἐπίσης δὲ μοῦ εἶ-
πεν ὁ δόσκολο νὰ παρακολουθῶ τὸ φτωχὸ ἐκείνον ἐρ-
γάτη ποὺ πῆγαινε σκυφτός μὲ σηκωμένους τοὺς ὤ-
μους ἀπὸ τὸ κοῦρο, μάταια γυρεύοντας νὰ ξεσάνει
τὰ χέρια τοῦ σὲς τοῖπες τοῦ ἀλαφροῦ τοῦ σάκκου.
Αὐτὸν τὸν περίμεναν παιδάκια ξυπόλυτα ποὺ τρέμανε
καὶ ποὺ παίζανε στὴ λασπωμένη αἰθήρ, ἐνῶ ἡ μάνα
τοὺς χλωμὴ καὶ ἀνήμπορη, ποῖός; ξέρεῖ ἂν δὲν κρα-
τοῦσε στὴν ἀγκυρά τῆς καὶ κανένα νεοφερμένο μωρὸ
καχεχτικὸ καὶ ἀρρωστιάριον...

Καταλαβαίνεις. Ὅλες αὐτὲς οἱ εἰκόνες ποὺ περ-

ΜΕΡΟΣ Γ'.

(Δωμάτιον ἀψηλὸν κ' εὐρύχωρον, φωτισμένον μὲ
φωγγίτην, σκεπασμένον μὲ σκοτεινὸχρῶμας ταπεσα-
ρίες. Στὸν τοῖχον τοῦ βάθους εἶναι ἕνα ὀρθογώνιον
ἄνοιγμα, ἀρκετὰ μεγαλῆτερον ἀπὸ πόρτα, ποὺ πηγοί
ναι πρὸς τὸ πλατὺν ἐργαστήριον τοῦ ἀγαλματοποιοῦ.
Ἐπάνω στὸ ἐπιστάλιον εἶναι στερεωμένα μερικὰ κομ-
μάτια ἀπὸ τὴν φειδικὴν ζυφόρα τῶν Παναθηναίων
ἐμπρὸς στοὺς δυὸ παραστάτας εἶναι στυλωμένα δυὸ
μεγάλ' αὐτομάτα ἀγάλματα, ἀνεμονιμένα: ἡ Νίκη
τῆς Σαρμαθίας κ' ἐκεῖνη ποὺ σάλπισε ὁ Παιώνιος
γὰρ τὸ δωρικὸν ναὸν τῆς Ὀλυμπίδος, τὸν ἀφιερωμένον
στὸ Δία κλείνει τὸ ἄνοιγμα μὴ πόκινην κορτίνα.

Στὸ δεξιὸν τὸν τοῖχον, μὴ πόδα κρύβεται ἀπὸ
μὴ πορτίερα βαρεὰ καὶ πλούσια στὸν ἀριστερὸν, ἕνα
παράθυρον τοῦ τοῖχου σκεπάζεται ἀπὸ τὴν ταπεσα-
ρίαν. Πλατὺτα ντιβάνια, σκεπασμένα μὲ στρωσίδια
καὶ μαξιλάρια, εἶναι σημεῖνα περὶ τὸν τοῖχον. Τὰ γάλατα
εἶναι βαλμένα τεχνικὰ, γὰρ νὰ βοηθοῦν τὴν συλλογὴν
καὶ τὸν ἔργο: ἕνα χροόβολο ἀστάχυα μέσα σ' ἕνα χάλ-
κινο βάζο στέκεται ἐμπρὸς στὸ ἐλευσινιακὸν ἀνάγλυφον
τῆς Ἀθήνης. ἕνας μικρὸς μισροῦντινος ἰλίσσας
ἐπάνω σ' ἕνα στυλὸ ἀπὸ ἀρχαῖον πρᾶσινον μάρμαρον

στέκεται ἐμπρὸς στὴ Μένουσαν τὸν Λουδοβίγη.

Τὸ αἶσθημα ποὺ ἐξωτερικεύει ἡ ὄψη τοῦ τόπου
εἶναι ἐντελὸς: διαφορετικὸ ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ γλυνάινει
τὴν κάμαρα τοῦ ἄλλου σπιτιοῦ, ποὺ ἀγναντεύει τὴν
ἐδλαβητικὴν οὐχούλα. Τὸ διάλεγμα κ' οἱ ἀναλογίαι
ὅλων τῶν σχημάτων φανερώσαν ἐδῶ τὴν λαχτάραν
πρὸς μὴ σαρκικήν ζωὴν, νικηφόρα καὶ δημιουργική.
Οἱ δυὸ θεῖκ' Μαντατοφόροι θάρορες καὶ ἀναδεύουν
καὶ πλατύνουν ἀκατάπαντα τὸν κλειστὸν ἀέρα μὲ τὴν
φόρα ποὺ ἔχει τὸ ἀπέραντον φτερούγιμά τους.)

ΣΚΗΝΗ Α'.

(Ἡ ΣΥΑΒΙΑ εἶναι στὴ μέσῃ τῆς κάμε-
ρας, δεξιῇ, ἔχοντας κρόλα ἀφηρημένον τὸ καπέλλο, τὸ
παλτὸ καὶ τὰ γάντια. Δεξ καὶ γυρεύει νὰ ξαναγνω-
ρίσῃ τὰ πράματα, πὺς νὰ τὰ ξανακάμῃ γνώριμά τῆς,
νὰ ξανάρθῃ σ' ἐπικοινωνίαν μαζὶ τους, νὰ μὴ νοιώθῃ
τὸν ἐαυτὸν τῆς ἕξον ἐκεῖ μέσα. Συγκρατεῖ τὴν ἀγ-
νίαν τῆς, ἐμπρὸς στὰ μάτια τῆς ἀδερφῆς τῆς. Ἡ
ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ ΔΟΝΗ εἶναι καθισμένη, γιατί τὰ
γόνατα τῆς τρέμουν κ' ἡ καρδιὰ τῆς χτυπᾷ πᾶρα
πολὺ δυνατὰ.)

ΣΥΑΒΙΑ (κνττάζοντας ὁλόγυρα.) Παράξενον:
φαίνεται πὺς μεγάλο...

ΛΟΥΚΙΟΣ. Τί χλωμὸν ποὺ εἶσαι! (Ἡ ΣΥΑΒΙΑ
φέρει τὸ χέρι τῆς στὸ μάγουλό τῆς.) Ποῦ πᾶς;
Ἄνοιξαν τὰ οὐράνια. (Πιάνει τὰ μυτερά του ποὺ
στάζουν.)

ΣΥΑΒΙΑ. Εἶν' ἀνάγκη νὰ πᾶω ἐξω. Δὲ θάρ-
γῶ πολὺ νὰ γυρίσω. Εἶναι ἡ Μπέττα ἀπὸ καὶ,
καὶ κλαίει γιατί ἤθελε νὰρθῇ μαζὶ μου. Πῆγαινε
νὰ τὴν παρηγορήσῃς: πὺς τῆς πᾶς θὰ τῆς φέρω
ἴσως καὶ τὸ ὥρατο

(Ὁ Λούκιος μ' ἕνα ἐξαφνικὸν κίνημα τῆς πιάνει
τὰ χέρια καὶ τὴν κνττάζει καλὰ καλὰ στὰ μάτια.)

ΣΥΑΒΙΑ (χωρὶς νὰ χάσῃ τὴ δύναμίν τῆς, μὲ
τόσο καθαρὸ καὶ σταθερὸ.) Τί ἔχεις, Λούκιε;

(Ἐκεῖνος χαμηλώνει τὰ βλέφαρα. Αὐτὴ ἐλευθε-
ρώνει τὰ χέρια τῆς, κινώντας τα δυνατὰ ὡς γὰρ νὰ
τὸν ἀποχαιρετήσῃ. Ἡ ἀλύσιστη θέλησὶς τῆς ἀντιλαλεῖ
στὴ ζωερὴ φωνὴ τῆς.)

— Κοίτης ἀνταμώσεως! Πᾶμε, Φραντζίεσκ!
Εἶναι ὥρα.

(Φεύγει μὲ γοργὸ βῆμα καὶ τὴν ἀκολουθεῖ ἡ ἀ-
δερφὴ τῆς. Ὁ Λούκιος Σταντάλας μένει μὲ σκυφτὸ
κεφάλι, κλονούμενος, μὲ τὸ βάρος μιᾶς σκέψης ποὺ
κονὲ χτύπησε σὺν κεραυνός.)

νούσανε ζωντονές ἀπὸ τὰ μάτια μου, δὲν εἶχανε τί ποτε τὸ χαρούμενο, ἃ λογαριάζεις πὼς ἔβρεχε ἀκατάπαντα, πὼς εἶμαι ὁλομόναχη, καὶ πὼς εἶχ' ἀποφασίσει νὰ μὴν ξαναδῶ τὸ Λόγω.

...Καὶ χτέπησε βιαστικά ἡ πόρτα τοῦ δρόμου καὶ ῥήχτηκε μέσα μιὰ γυναίκα. Μιὰ γυναίκα νέα μ' ἓνα παιδί κοιμισμένο στὴν ἀγκυλιά της καὶ μοῦ μίησε ταρσμένα καὶ γλήγορα αὐτὰ τὰ λόγια:

— «Κυρία, καλὴ μου κυρία, ἄφισέ με νὰ μείνω ἔδῳ μὴ μὲ διώξεις. Σὲ παρακαλῶ κάμε γιὰ τὸ παιδί μου. Ἄ μὲ διώξεις θὰ σκοτωθῶ! » Μιὰ γυναίκα νέα, πολλὴ νέα, καὶ δημοφύοιτη, μ' ἓνα παιδάκι κοιμισμένο στὴν ἀγκυλιά της μὲ παρακαλοῦσε νὰ μὴν τὴ δώξω! Νὰ σοῦ πῶ, νὰ προσπαθῶ νὰ ζωγραφήσω τί αἰστανόμουν ἔτσι πού τὴν ἔβλεπα, μοῦ εἶναι ἀπόλυτως ἀδύνατο. Ἐπειτα ἡ ἀπόλυτη ἡσυχία τοῦ σπιτιοῦ, ἡ νευρική κατάσταση πού εἰσακόμουν, ὁ μελαγχολικὸς δρόμος ποῦχανε πάρει οἱ στοχασμοί μου ἐκεῖ μέσα στὴ μοναξιά...

Στὴν ἀρχὴ κάποια ἀνησυχία καὶ κάποιοι ἀόριστος φόβος, ἔπειτα ὅσο μιλῶσε μιὰ μεγάλη λύπη... Καὶ δὲν ἔξερα πὼς νὰ φερθῶ τὴν ἔβλεπα καὶ δὲν ἔβρισκα τίποτε νὰ τῆς ἀποκριθῶ... Ἐἴτιν μ' ὅσοκα κυριολεκτικά ἀπὸ τὴν κορμὴ ὡς στὰ ὦχια τὰ μαλλιά της εἶταν ἀχτένιστα καὶ φοροῦσε ἀπὸ πάνω ὡς κάτω μιὰ οὐρανὰ κόμπο μὲ νταντέλλες. Καὶ τὸ παιδάκι ἐξακολουθοῦσε νὰ κοιμᾶται ἀκκοιμημένο σὺν ὁμοῦ της. Ἐνα παιδάκι στρογγυλάκι ξανθό, ἓνα χαριτωμένο μικράκι... Μὰ καὶ αὐτὴ! Πόσο εἶταν ὁμορφὴ! Τὸ σῶμα της εἶτανε καλοκαμωμένο, τὰ μαλλιά της ἔταν πολλὰ καὶ κατὰμαυρα, τὸ πρόσωπό της εἶχε μιὰ εὐγενικότατη ἔκφραση καὶ τὰ μάτια της εἶταν γεμάτα ἔξυπνη γλυκύτητα...

Ἐπιτέλους τῆς εἶπα νὰ καθήρει, νὰ ἡσυχάσει λίγο καὶ κατόπιν νὰ μοῦ δηγηθῇ τί ἔτρεχε, τί ζητοῦσε. Μιξέριες, ἀγαπήμηνι μου. Ὅλη ἡ ζωὴ εἶναι μιξέριες καὶ κακομοιριές!

Μιὰ κοπέλλα ἀπὸ τὴ Σμύρνη, πού ξεπλανεύτηκε ἀπὸν ἀρχοντόπουλο, πού ἐγκατολειφτηκε ἔπειτα καὶ πού σιγὰ σιγὰ πῆρε τὸν κακὸ δρόμο...

Τὴ στιγμή ἐκεῖνη εἶχε φύγει κρυφὰ ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο πού πῆγε ἀρρωστή, γιὰτὶ ἄκουσε τοὺς νοσοκόμους ἀπὸ κει πού βρισκόταν πλυσιασμένη, νὰ λένε πὼς ἡ ἐκκλησία θὰ τῆς ἐποιε τὸ παιδί της νὰ τὸ ἀναθρέψει, γιὰ νὰ μὴ διαφθαρεῖ ἀνάμεσα στὴ ζωὴ τῆς μητέρας του.

— Μ' ἀκοῦτε, κυρία; Νὰ μοῦ τὸ πάρουνε θέλουνε. Νὰ μοῦ πάρουνε τὸ παιδάκι μου, ποῦναι ἡ ζωὴ μου καὶ ἡ λαχτάρα μου. Μὰ δὲ μὲ σκοτώνουνε καλύτερα! Καὶ τί ἄλλο μ' ἀπόμεινε ἀπ' αὐτό; Καὶ τὸ χάδεψε τρυφερὰ καὶ ὅλο τὸ σκέπαζε μὲ τὸ σάλι πού τῷχε ὑλγμένο, — ἓνα παλιωμένο σάλι πού ποῖός ἔδει ἀπὸ πού τὸ πῆρε στὴ βιάση της νὰ φύγει!

Νὰ μοῦ πάρουνε τὸ παιδί μου! Μὰ πῆτε μου, εἶναι δικίον αὐτό;

Δὲν εἶναι δυνατό νὰ βρῶ ἐγὼ τίς λέξεις πού μεταχειρίζονται γιὰ νὰ παραστήσει τὸν πόνο της. Κάτι τι περιόδονο, τόσο βαθύ, πού, σὲ βεβαιώνω, δύσκολα κρατοῦσα τὴ συγκίνησή μου... Καὶ τὸ παιδάκι πού κοιμότανε πάντα ἡσυχά-ἡσυχά κα' εὐτυχισμένα στὴν ἀγκυλιά τῆς μητέρας του!

Φτωχὸ κορίτσι ἀγάπησε τὸ γιὸ τοῦ ἀφέντη τους. Μιανοῦ μεγάλου χτηματίου πού τοὺς εἶχε στὰ πράματά του δουλεντάδες, καὶ ἀγαπήθηκε ἀπ' αὐτόν. «Κι ὅπως γίνεταί πάλιν» (ἔτσι εἶπε) ἔπειτα πού τὸ παιδί γεννήθηκε τῆς ἔδωκε πολλὰ χρήματα νὰ τὸ μεγαλώσει καὶ νὰ ζήσει κα' ἡ ἴδια δίχως νάχει ἀνάγκη τοὺς γονεῖς της, πού τὴν κακομεταχειρίζονταν καὶ τὴ βρίζανε μ' αὐτὸ ποῦκαμε, καὶ τοὺς ἔφερνε τὴ ντροπὴ στὸ σπίτι τους τὸ τιμημένο, καὶ τὰ παρόμοια.

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο καὶ ἡ φαρμῆλα ἀνεκουφίζονταν καὶ ἡ τιμὴ ἐκανοποιούνταν καὶ τ' ἀρχοντόπουλο ἐξεχρέωνε τὴν ἐμπορτίαν...

Ἐννοῖα, οἱ γονεῖς πού στὴν ἀρχὴ εἶταν ἄγρια θάλασσα, μερώσανε σὰν ἄκουσαν τὸ ποσὸν πού προσφέρονταν, τὸ ἀρχοντόπουλο ἡσυχάσε, καὶ μόνο τὸ κορίτσι κοκκίνισε ἀπὸ ντροπὴ καὶ ἀπὸ ἀνανάχτησιν σὰν τῆς εἶπανε τὴν πρότασιν τοῦ ἐρωμένου της, καὶ ἀποκριθῆκε πὼς δὲν εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὰ χρήματά του καὶ οὐ αὐτὴ εἶταν διανοητὴ καὶ θὰ δούλευε νὰ τὸ ζήσει τὸ παιδί της! Ὁ γονεῖς ἀγορεύσανε πάλιν ἀκούοντας τίς κουταμάρες τῆς κόρης τους, πράμα πού δὲν τὸ περιμένανε, καὶ τῆς φωνάξανε ὁρθὰ κορτὰ πὼς ἡ πού θὰ δεχόταν τὰ χρήματα ἢ πού ἔπρεπε νὰ κάμει τὸ λογαριασμό της. Σκοπὸ δὲν τῷχανε αὐτοὶ νὰ δουλεύουνε γιὰ τὰ παιδιά τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου.

Τὴ συνέβηκε; Ἐνα βράδυ ἡ κοπέλλα ἔβαλε τὸ δρόμο ἐμπρὸς της, χωρὶς νὰ ξέρει οὔτε αὐτὴ γιὰ πού.

Καταλαβαίνεις τὰ παρακάτω...

Καὶ τώρα, μὲ παρακαλοῦσε νὰ τὴν ἀφίσω νὰ

μείνει τὴ νύχτι ἐκεῖνη στὸ σπίτι μας, καὶ αἴθριο πρωτὸ πρωτὸ νὰ φύγει μὲ τὸ βαπόρι· νὰ φύγει νὰ μὴν τῆς πάρουνε τὸ παιδί της!

Βέβαια δὲν εἶταν δυνατό νὰ τῆς ἀρνηθῶμε νὰ μείνει στὸ σπίτι μας κεῖνο τὸ βράδυ. Ὅλοι βόηκανε πὼς ἔκαμα καλὰ πού τὴν κράτησα, καὶ μόνο κάποια στενοχώρια μὲς ἔβραυσε ὅλους νάχωμε ἀνάμεσά μας μιὰ τέτοια γυναίκα. Ἐτοί μὲν φάγαμε, βιαστικά-βιαστικά οἱ ἀδερφοί μου καὶ ὁ πατέρας ἀνεβήκανε οἷς κάμορες τοῖς καὶ ἀπόμεινα ἐγὼ μαζί της, ὅσο πού νὰ τῆς ἐτοιμάσει ἡ δούλα ἓνα πρόχειρο κρεβάτι στὴν κάμερά μου. Ὅλη τὴν ὥρα πού μεῖναμε μοῦ μιλοῦσε γιὰ τὴ ζωὴ της καὶ γιὰ τὰ βράδιά της καὶ κάποτε ἔτσι ἀσυμπίστητα γιὰ τοὺς ἐρωτῆς της, κα' ἐγὼ τὴν ἄκουα καὶ παρακολουθοῦσα στὰ λόγια της τὴ βαθμιαία ἐξαχρείωσιν πού παθόινουν ὅλες αὐτὲς οἱ γυναῖκες, ὅσο καὶ ἂν εἶναι ἀνώτερες ἀπ' τὴ ζωὴ αὐτῆς, πού κάποια ἀνάγκη τίς ἔβαλε νὰ περάσουνε. Ὅταν ἀνεβήκαμε νὰ κοιμηθῶμε, στάθηκε κα' ἔκανε τὸ σταγὸν τῆς μιὰ ὄρου, γινυρίζοντας προσευνέες ἀτέλειωτες.

Ἐ, νὰ σοῦ πῶ λοιπόν; Ὅλη τὴ νύχτι ἐγὼ δὲν ἔκλεισα μάτι. Τὴν ἔβλεπα νὰ κοιμᾶται ἡσυχότατη μὲ τὸ παιδί της στὴν ἀγκυλιά της, καὶ ὅσο τὴν κοίταζα τὴ συχνοῦμαι καὶ τὴν ἀνδίαζα! Συλλογιζόμουν πόσο ἐνοχλὴ καὶ πόσο ἀξιοκαταφρόνητα φέρόθηκε μὴ θέλοντας νὰ δεχθῇ τὰ χρήματα πού τῆς δοθήκανε ἄλλοτε, καὶ πόσο ἄξι-κατάκριτη εἶταν πού ἄφισε τὸ σπίτι τοῦ πατέρα της γιὰ λόγους τόσο ἀνόητα ἐγωιστικούς καὶ περὶφρανους.

Τὴ κατὰλαβε; Σήμερα εἶταν μιὰ γυναίκα τοῦ δρόμου! φορτωμένη μ' ὅλες τίς κακίες πού ἀρῆκανε στὸ αἷμα της χιλῶ λογίων ἀνθρώπων.

Τὴ κατὰλαβε; Σήμερα ἡ παλιὰ ἱστορία εἶχε ξεχασθῇ καὶ τὰ ἐλατήρια πού τὴν ἐκπερῶσαν στὸ γκρεμὸ τῆς κατωφρόνησιν εἶχανε κα' ἐκεῖνα ἐξαφανισθῇ μαζί της. Τὴ ἀπόμεινε; Μιὰ κοινὴ γυναίκα, ὅπως ὅλες, μὲ δηλητηριασμένη τὴν ψυχὴ, διεφθαρμένη, ποτισμένη ὡς τὰ κόκκαλα μὲ τίς εἰκόνας πού ἔφερον στὰ μάτια της χίλιες ἀμαρτωλὲς νέχτες.

Καὶ σιμὴ της τὸ παιδάκι αὐτὸ πού μεγαλώνει εὐτυχισμένο σήμερον στὰ χάρδια τῆς μητέρας γιὰ νὰ κλάψει αἴθριο καὶ νὰ κοκκινίσει ἀπὸ ντροπὴ γιὰ κείνη πού θυσιάζετο γι' ἀγάπην του. Γι' αὐτὸ ἐγὼ πού στὴν ἀρχὴ εἶχα ξεσταθῇ ἀπὸ θαυμασμὸ μπρὸς στὸ σπάνιον αὐτὸ παράδειγμα τῆς γυναίκας πού δὲν καταδέχεται νὰ πουλήσει τὴν ἀγάπην της, τὴ νύχτι εἶχα

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Τί πράμα;

ΣΥΛΒΙΑ. Τὸ δωμάτιο. Δὲ φκίνεται πιά τὸ ἴδιο...

(Κυττάζει ὀλόγυρα, μὲ τὴν ὀρηνὴν ἀνθρώπου πού ἀνασαινε ἀσυνήθιστον ἄερα. Στιγμὴ σιωπῆς.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (ἐννοιαστικῶς). Ἐχεις κλείσει τὴν πόρτα;

ΣΥΛΒΙΑ. Ναι, τὴν ἔχω κλείσει.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ὁ κάουστὴ πού θάνοϊξῃ...

ΣΥΛΒΙΑ. Φοβάσαι; Δὲν εἶναι ἡ ὥρα. Σὲ λιγάκι, πῆγαινε.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Πού;

ΣΥΛΒΙΑ. Θέλεις νὰ μὲ περιμένῃς στὸ ἀμάξι; ἔξω στὸ δρόμο;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ὁχι, εἴν' ἀδύνατο. Ἦθελα νάμεινα ἔδῳ, νάμαι πιά κοντά... Ἄν μποροῦσα νὰ κρυβόμουν.

ΣΥΛΒΙΑ. Νὰ κουφτῇς, ἔδῳ; Ὁχι. Ἀνάγκη νὰ εἶμαι μόνη.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ἀυπῆσου με! Θὰ πέθαινα ἀπὸ τὴν ἀγωνία.

ΣΥΛΒΙΑ. Στάσου. Ἐδῶ θὰ εἶναι κάποια μυστικὴ θύρα. (Ἀκολουθώντας τὴν ἀνάμνησιν, πηγαίνει πρὸς τὸν τοῖχο, ὅπου εἶναι ἡ κρυφὴ θύρα) ψά

χνει, βρίσκει, ἀνοίγει. Ἐνα κύμα ἀπὸ φῶς τὴ νύναι ὅλη.) Βλέπεις; Πᾶνε ἀπὸ δῶ στὴν κάμαρα τῶν μονδῆλων, ὅστερα σ' ἓνα μακρυνάρι. Στὸ βάθος εἶναι μιὰ πόρτα καὶ βγαίνει στὸ Μουνόνε. Θέλεις νὰ περάσῃς ἀπὸ ἐκεῖ;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ναι, μὰ ἄφησε νὰ μείνω στὴν κάμαρα ἢ στὸ μακρυνάρι καὶ νὰ περιμένω. Θὰ περιμένω νὰ μὲ φωνάξῃς.

ΣΥΛΒΙΑ. Ἀλήθεια, θὰ περιμένῃς νὰ σε φωνάξω;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ναι, σοῦ τὸ ὑπόσχομαι.

ΣΥΛΒΙΑ. Μὴ φοβάσαι. Βλέπεις; Εἶναι ἥλιος στὰ τζαμιά.

(Κυττάζουν κα' οἱ δύο ἀπὸ τὸ μισοανοιγμένο παραπόρι. Ἡ ἐσωτερικὴ λάμψη φωτίζει τὰ πρόσωπά τους. Μιὰ φωτεινὴ λουρίδα σέρνεται στὸ πάτωμα.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Δὲ βρέχει πιά. Κύττα πόσες πρίμουλες στὸ πρόχωμα!

ΣΥΛΒΙΑ. Πῆγαινε νὰ μὲ περιμένῃς στὸ πρόχωμα. σὲν ἄνοιχτὴν ἀέρα πῆγαινε.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Εἴν' ἐκεῖ ἓνα ἄλογο ἄρρωστο τὸ ἄμωρο, μὲ τὰ πόδια στὸ νερό. Βλέπεις; Καὶ τὰ χελιδόνια πετοῦνε ξυστά... Συλλογίζομαι ἓνα πράγμα. (Ἀνατριχίλλει καὶ στρέφει ἄσφρα πίσω, προσέ-

χοντας οἱς ἀσάλευτες δίπλες τῆς πορτίρας.)

ΣΥΛΒΙΑ. Τί ἔχεις;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Μοῦ φάνηκε πὼς ἄκουσα...

(Ἀφουγκράζονται κα' οἱ δύο τους.)

ΣΥΛΒΙΑ. Ὁχι, λάθος ἔχεις. Εἶναι νωρὶς ἀκόμα κα' ἔπειτα, ἡ πόρτα τῆς σκαλας κάνει μεγάλο βρόντο ὅμα ξανακλείεται... Δὲν ἄκουσες πρῶτῃτερ; Τρέμανε οἱ τοῖχοι.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (παρακαλεστικῶς). Συλβία μου!

ΣΥΛΒΙΑ. Τί ἔχεις, πάλι;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ἀκουσέ με. Εἶσαι σὲ καὶρὸ ἀκόμα. Ἐλα πάμε, ἔλα πάμε, τοῦλάχιστο γιὰ σήμερον! Κάμε μιὰ δοκιμὴν, ἐπιτέλους. Θὰ τὸ μάθῃ αὐτὴ πὼς εἰδουν ἔδῳ. Θὰ μιλήσουμε παλὲ μὲ τὸ φύλακα. Καλὰ θάκα-ες μάλιστα νάρῃς ἐδῶ καὶ νένε σημάδι, νὰ ξεχάσῃς κανένα γάντι, λόγος χάρις... Αὐτὴ θὰ καταλάβῃ δὲ θὰ γυρίσῃ πιά.

ΣΥΛΒΙΑ. Ὁ φάση ἓνα γάντι; Ἀχ, πὼς εἶναι ὅλα εὐκλεῖα γιὰ τὴν καρδιά σου; (Σταναυτάζει ὀλόγυρα, μὲ μιὰ κρυφὴν ἀπελπισία.) Δὲν εἶναι πια τίποτα ἀπὸ μένα, ἔδῳ.

(Ἡ ἀδερφή της μένει σιμὰ στὴ μισόκλειστη τὴν πορτοῦλα, μὲ τὸ πρόσωπο φωτισμένο τὸ μισὸ ἀπὸ τὴ ζωερὴ τὴν ἀντανάκλαση. Ἡ Συλβία κά-ει ἓνα-

κυριολεκτικά γελιοποιήσει τὸν ἑαυτὸ μου ποὺ ἀφῆκα καὶ παρὰσφύρηκα ἀπὸ μιὰ κοινὴ γυναικα ποὺ τραβοῦσε τὴν ἀγνότητά τοῦ παιδιοῦ της σὲ κρεβάτια τῆς ἀτιμίας.

"Ω, δὸν ἔβλεπα τὸ μικρὸ ἐκείνο τὸ ἀθώωτο διπλὸ στὴ στυγματομένη της σάρκα, ἀγανάκτηση καὶ ἀηδία αἰστανόμουν! "Εγὼ μπορούσα νὰ ζήσοι ἥσυχη σὲ σπῆι της ἀγαπώντ' εἰς τὸ παιδί της, ἐλλογώτας—γιατὶ ὅχι;—τὸν ἄνθρωπο ποὺ τόσο φέρετο τιμὴ μένα, ἐξασφαλίζοντάς της τὰ μέσα τῆς ζωῆς, ἐκεῖ ποὺ τοῦ εἶταν εὐκόλο νὰ τῆς πει πὼς οὔτε τὴν εἶδε, οὔτε τὴν ξέρει, ὅπως γίνεται συνήθως.

"Ο πλούσιος πάντα θὰ ξεπλανᾷ τὸ φτωχὸ οὐρίτσι, γιατί τοῦ εἶναι εὐκόλο νὰ τὸ ξεπλανήσει" εἶναι ἡ μεγάλη του δικαιολογία αὐτή. "Ἀλήθεια οὐλοφάνερη ποὺ τὴ βλέπομε καθυμέρα νὰ ξετυλίγεται σὲ χίλιες εἰκόνας διάφορες. Ποιὸς φταίει; "Ὅχι ὁ πλούσιος. Αὐτὸς εἶναι ἄρχοντας καὶ πληρώνει! Σ' ἀρέσει νὰ πληρώνεσαι; Καλὰ. "Ἀλλοιῶτα ἔχε τὸ ρότ' σου, γιατί ἄλλη λύση ἢ ὑπόθεση αὐτὴ δὲν ἔχει, καὶ σὲ κάτω-κάτω τῆς γραφῆς δὲν πρέπει νάχει! "Ενας ἀρχοντας δὲν ταιριάζει νὰ παντρευτῇ ὅποια τύχει!

Κ' ἔτσι σήμερα τὸ πρωτὶ ποὺ ἡ γυναῖκα αὐτὴ ἔφυγε οὔτε θέλησα νὰ τὴ ρωτήσω ποῦ θὰ πάει. Τί με νοιάζει ἐμένα; Δὲ βορέσαι! Κεθένας μὸς ἔχει τίς μίζριες του, καὶ εἶναι πολὺ νὰ στοματᾷ κοιτάζοντας τίς μίζριες τοῦ διπλανοῦ.

Σὲ φίλῳ
ΠΑΝΩΡΙΑ

ΜΩΣΑ-Ι-ΚΑ

ΤΟ ΚΑΡΑΒΑΚΙ

(Στὸν πολυτίμῳ μου φίλῳ Pierre Baudry)

Μὲ τὰ ποινάκια δρόλενα καὶ ἀφρόχρωμο τὸ σκάφος
Μέσ' ἀπὸ πέλαο ρόδινο στὶς ἀφρες φτερογίττει
Ξανθὸ ναντάκι, κάτω του ποὺ ἀνοίγει χάος ὁ τάφος
Μὰ ἐκεῖνο, σὺν ἀετοπόνοιο, πρὸς τὴ ζωὴ ἀρμενίζει.

Πρὸς τὴ ζωὴ τὴ διάπλατη, ποὺ τὴ σπινεύει ἡ Πάρος
Στὸ ἡδονικὸ λιμάνι της... Δευκῆς τῆς "Αφροδίτης
Τὸ ἀνάβλεμμα εἶναι ὁ Φάρος του, τῆς Πλάσης ὁ ζωγράφος

Ποῦ ἔν τὸ ἱστοροῦσε, θάβανε σὲ φῶς του ὁ "Αποσπερίτης...

Καὶ κείνο πλέει γοργόφτερο· μὰ ἐνῶ ἀντικρύζει ἡ πλώρη

δὺο βήματα σὲ δωμάτιο. Διάστημα μὲ σιωπῇ.)

— "Ὅλα φαίνονται πῶς μεγάλα, πῶς ἀψηλά, πῶς σκοτεινά...

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Εἶναι ἡ σκιά ποὺ σὲ γελᾷ. Εἶναι λίγο τὸ φῶς. "Ανάγκη νὰ τραβήξουμε τὴν τέντα τοῦ φεγγίτη.

ΣΥΛΒΙΑ. "Ὅχι, καλλίτερα ἔτσι. ("Εξακολουθεῖ νὰ κιντᾷ σὲ κάθε γωνιά, σὰ νὰ γυρεύῃ κάποιον ἴχνος.) Πίς μου... ("Ἡ συγκίνηση τῆς κόβει τὴ φωνή.) "Εκεῖνο τὸ βραδύ, ἤθελε καὶ σὲ φωνάζανε, καὶ σὺ ἔτρεξες. Βρέθηκες ἰδῶ, τὴν πρώτη τὴν ὥρα... (Κομπιάζει.) Ποῦ εἶτανε; Θυμάσαι σὲ τί θέση;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. "Απὸ κεῖ, στὴ ἐργαστήρι, κάτω ἀπὸ τὸ ἔγαλμα... "Ὅχι, μὴν πηγαίνεις!

("Ἡ Συλβία στρέφει πρὸς τὴν κόκκινη κουρτίνα ποὺ κρέμεται ἀνάμεσα στὶς δὺο Νίκες. Στὰ πόδια της, σὰ γραμμὴ διαιρετική, μακροβαίνει ἡ λεπτὴ ζώνη τοῦ ἥλιου.)

ΣΥΛΒΙΑ (μὲ χαμηλὴ φωνή.) Τὸ ἔγαλμα εἶν' ἐκεῖ.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Μὴν πηγαίνεις!

("Ἡ Συλβία μένει λίγες στιγμὲς ἀκίνητη καὶ βουβὴ ἐμπρὸς στὴν κλειστὴ κουρτίνα, ἀπ' ὅπου τὴ χωρίζει ἡ φωτεινὴ ζώνη.)

Τὸ πλάνο φῶς, ἰδὲς δροθὸς, ἀφίνοτες τὸ δοῖται,
Τὰ χέρια ἀπλόνει τρέμοντας ὁ Ναύτης πρὸς τὴν Κόρη.

Θάμβος τὸ ρότ' του ἐκέκλωσε· μόνον ἡ καρδιά του ἐθώρει:

Τὸ κορβάκι ἀπόμεινε χωρὶς ψυχὴ· πουλάκι
Σπαράζει τὴν ἀφτέρου τοῦ ἀφροπλοῦμένο ἀγόρι!

Σπῆτις:

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΣΤ' ΑΛΩΝΙ

Πᾶμε, παιδάκι μου, πᾶμε νὰ φύγωμε καὶ ἐμεῖς, λέει ἡ μάνα. "Αφες με νὰ σηκωθῶ, τραβᾷ με, ἔλα! Στ' ἄλῳν τελευτοῖτο ἀπομείναμε καὶ εἰμοὶ κουρασμένη ἀπ' τὴ δουλειά!..

Μὰ ποῦ νὰ τὴν ἀφήσῃ τὸ παιδί της!

Τρέχει σὺν τρελλῷ δλόγημά της, τὴν τραβᾷ, ρήχει σιάντρα στὰ μαλλιά της καὶ γελᾷ.

"Πᾶμε, τραβᾷ με νὰ σηκωθῶ, καὶ εἰμαι κουρασμένη ἀπ' τὴ δουλειά!.."

Μὰ κείνο δόστου καὶ γελᾷ, πέφτει στὰ γόνατά της πάνω, ψηλὰ ψηλὰ σηκώνει τὰ χερσάκια του καὶ πέφτει, καὶ σηκώνεται, καὶ πάλι πέφτει, φωνάζει, ξεκορδίζεται, γελᾷ, γυαλλίζουν τὰ ματάκια του καὶ εἶναι, ὅλο γιὰτὰ καὶ χαρά... Καὶ ἡ μάνα... κουρασμένη εἶν' ἀπ' τὴ δουλειά!..

ΑΙΜΟΣ

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΔΟΜΟΙΡΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΜΕ ΠΙΑΝΟ

Τυπωθήκανε στὴ Λειψία καὶ πω-
λιοῦνται στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμά».

α') ΠΟΙΗΣΗ ΜΑΛΑΚΑΣΗ:

1) Στὴν ἀέμη καρφωμένα	Δρ.	1.—
2) Τραγουδάκι	"	1.—
3) Στὴ νῆσο πέρα ὁ πύργος	Ἀθώ-
ρητης	1.—

β') ΠΟΙΗΣΗ ΔΑΔΕ ΠΑΛΛΗ:

4) Μολιτιάτισσα	Δρ.	1.—
5) Μισιριώτισσα	"	1.—
6) Ρουμειώτισσα	"	1.50
7) "Αφροδίτη	"	1.50
8) Χαίντε χ' ὕρδε	"	1.—
9) Μικρούλα	"	1.50

10. Στὸν "ἑποπα (μαλλιάρικὰ Πόπ!) Χαρίζεται.
"Ὅλα μαζί ἕνας τόμος δρ. 5.

— Μὴν πηγαίνεις!

("Ἡ Συλβία κάνει ἕνα βῆμα πέρα ἀπὸ τίς ἀχτί-
νες, μὲ δριμύ λές, σὰ νὰ περνοῦσε κανένα ἐμπόδιο
μ' ἕνα γοργὸ κίνημα ἀνασηκώνει μιὰ ποδιά, χώνεται
μέσα ἀπὸ τίς διπλές, γίνεται ἀφαντῇ. "Ἡ κουρτίνα
ξανκλίνει κατὰ τὴν, βορρᾷ καὶ πικνῇ. Μερικὲς
στιγμὲς σιωπῆς, ὅπου δὲν ἀκούεται παρὰ τὸ ἀγκο-
μαχτὸ τῆς ἀδερφῆς. "Ἄξαφνα, μέσ' ἀπὸ τὸ βαθὺ
χρῶμα τῆς πορφύρας, ξαναφαίνεται τὸ κατάχλωμο
πρόσωπο τῆς ἡρωίδος, ποὺ φαίνεται φεγγαβολημένο
ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ὑπέρου ἔργου. "Ὡς καὶ τὰ γυνά-
τα χέριο, ποὺ χωρίζουν τίς ποδιὰς τῆς κουρτίνας,
θαρρεῖς ἀντιφεγγίζουν σὲ μουντὸ χρῶμα. Τὰ μάτια
τῆς μένουνε προσηλωμένα, μεγαλωμένα ἀπὸ τὸ θαν-
μασμό, θαμπωμένα ὅχι ἀπὸ κανένα δράμα νεκρικὸ
ἀλλὰ ἀπὸ ἕνα ὁμοῖωμα τῆς τέλειος ζωῆς. Τρέμει
στὶς κόγχες τὸ προμήνυμα τοῦ κυμάτου ποὺ φου-
σκώνει. Ἀπὸ ἀξιοθαύμαστα δάκρυα σχηματίζονται
οἰγὰ-οἰγὰ σὲ κόλλωμα, λάμπουνε, ξεχειλίζουν, αθ-
λακώνουνε τὰ μάγουλα. Πρὶν νὰ φτάσουν σὲ στόμα,
ἐκεῖνη τὰ στοματᾷ μὲ τὰ δάχτυλα, τὰπλώνει σὲ
πρόσωπό της, σὰ νὰ θέλῃ νὰ πλυθῇ μὲ δροσούλα
καθαροῦ γιατί, ὅχι ἀπὸ τὴν ἀνάμνηση ἢ ἀπὸ τὰ
ἴχνη τῆς αἱματόβρεχτης ἀνθρώπινης περᾶς, τὴ συν-
-

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 3.— Γιὰ τίς ἑπαρχίαις δρ.
Γιὰ τὸ ἑξωτερικὸ δρ. χρ. 10.

Γιὰ τίς ἐπαρχίαις δεχόμεστε καὶ τετμήρεις δρ. τὴν τι-
μὴν) συνδρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητὴς ἂν δὲ στείλει μπροστὴ
τὴ συνδρομὴ του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κδόκια Σύνταγμα, Ὁμόνοια
Ἑθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχί-
δρομου (Ἀκαδημία), Βουλῇ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδη-
ρόδρομου Ὁμόνοια, στὸ κδόκι Γιαννοπούλου (Χαυ-
τεῖα), στὰ βιβλιοπωλεῖα "Ἑστίας" Γ. Κολάρου καὶ
Σακέτου (ἀντικρυ στὴ Βουλῇ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτο-
ρεῖα τῶν ἑφημερίδων, στὸν Πύργον στὸ βιβλιοπω-
λεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Οἱ Πατριωτικὲς καὶ ὁ πόλεμος—Γιατὶ τὸν θέ-
λουν—Μιά ἀπεργία—Τὰ Κοιτικὸπὸνία
καὶ ἡ ἀπολογία τους—Ἑλληνικὰ καὶ
Βουλγαρικά.

ΜΗ σὲς γελῶν οἱ φημερίδες. Οἱ Τοῦρκοι ἔχουνε
στόλο. Γιατὶ ἀπὸ τὰ 97 καὶ 98, ἂν καὶ νικήσανε,
καὶ καράδια καινούρια καὶ δυνατὰ φροντίσανε νὰ
ῥετιάζουνε καὶ τὸ στρατὸ τους νὰ δυναμώσουν.
ἔχουν λοιπὸ σήμερα κάθε δικαίωμα καὶ νὰ φε-
νάξουν καὶ νὰ φεβερίζουν. Κι ὅσο κι ἂν τις ῥε-
νουνε ἴσαμε τὰ σύνορα τοῦ Ταρταρινισμοῦ τίς ῥο-
νές τους, πάντα δὲν ταιριάζει νὰ μιλάει κανεὶς γι'
αὐτὰς με ὅτι περιφρόνησι μιλάει ἡ "Ἑσπε-
ρινὴ" καὶ οἱ ὁμοῖοι της.

Πρέπει λοιπὸν ἐμεῖς νὰ σταναρώσουμε τὰ χέρια
καὶ νὰ καρτεροῦμε σὺν καλοῖς χριστιανοῖς τίς Τοῦρ-
κικες σφεριές: "Ὅχι. ἔχουμε καὶ μετ'... Μὰ τί
πρὲς πρὲς νάχουμε, μὰς το εἶπε ὁ κ. Γ. Κωνσταντι-
νίδης ἀπὸ τ' Ἀνάπλι μ' ἕνα γράμμα του ποὺ τυ-
πώθηκε στὸ "Σκρίπ" τὴν περασμένη βδομάδα. Ὁ
κ. Κωνσταντινίδης, ὁ μόνος δὲ ποὺ μίλησε φρόνιμα
καὶ πατριωτικὰ τοῦτες τίς μέρες, μὰς ἀπόδειξε πὼς
οἱ Γιάπωνες νικήσανε τοὺς Ρούσους, ὅχι μοναχὰ
γιατ' εἰντούσαν τελειότερα ὁργανωμένοι, μὰ καὶ
γιατὶ πῆγαν ὅλοι τους στὸν πόλεμον, ἀξιωματικοὶ
καὶ στρατιῶτες, μὲ τὴν πεποισμένη πὼς (ἂν

πῆγαν ἢ συγκίνηση, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ἀγνάντεμα τοῦ ὁ-
ροῖον ἔργου, τοῦ ἀπείραχτου καὶ μοναχοῦ. ἔχει λά-
βει τὴν ἐπέρτατη ἐδλογία τῆς Ὁμορφίαις: τὴν ἀνα-
κωχὴ τῆς ἀγωνίας της, τὸ τέλος τῶν φόβων της.
Τὸ ὑπερῶνλο ἀστροπελέκι τῆς χαρᾶς ἔχει διασπα-
σει τὴν ψυχὴ της, γιατίρεῖοντάς τηρε γιὰ μιὰ στιγμὴ,
κάνοντάς τηρε κρουσταλλένια σὺν τὰ δάκρυα. Δὲν
εἶναι τοῦτὰ της τὰ δάκρυα παρὰ ἡ φλογερὴ καὶ ἡ-
λαλη προσφορὰ τῆς ψυχῆς σὲ "Ἀριστοῦργημα.)

— Συλβία, Συλβία μου, κλαῖς!

ΣΥΛΒΙΑ (συγαλόφωνα, μὲ τὸ νόημα τῆς σιω-
πῆς.) Σωπαίνε.

(Προβαίνει ἀπὸ τὴν κουρτίνα ἔξω. Ρωτᾷ σιγό-
φωνα.)

— Τὴν εἶδες; Τὴν εἶδες;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (παραινώντας, μ' ἕνα ἀνα-
πνευσμ.) Ποιάνε; αὐτὴ; Εἶν' ἐκεῖ;

ΣΥΛΒΙΑ. "Ὅχι, τὴ Σφίγγα...

("Ἡ ἀδερφὴ κάνει μὲ τὸ κεφάλι ναί. Κάνει
ἐκεῖνη μιὰ χειρονομία ποὺ φανερώνει τὸ θάμπωμα
της. "Ακούεται ὁ βρόντος μιᾶς θέρρας βαρεῖας ποὺ
ξανκλίνεται Κ' οἱ δὺο ἀνατινάζονται.)

— Νὰ τῆς! Φύγε, φύγε!

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (ἀπλώνοντας τὰ χέρια σ' ἐκείνη,

σκοτωθῶν. Τέτια πεποίθησεν εἶχανε καὶ ὅτ' οἱ 21 οἱ δικοὶ μας καὶ θαματούργησαν· τέτια πεποίθησεν μᾶς ἐλπίσεν ὅτ' 97 καὶ καταρξίλευτήκαμε.

*

ΟΙ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΕΣ φημερίδες χαρακτηρίζουν, λέει, προδότη καὶ κείνον ποὺ ἀποκοπήσει νὰ παῖ πῶς δὲν εἴμαστε ἀνώτεροι καὶ ἐπὶν ξηρὰ καὶ ἐπὶν θάλασσα ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Πάρ' τες καὶ ὅτ' γάμο σου! Κι ὁ λαὸς τίς χάρτει τις χοντροφτυίς τους· ἔτσι σιγὰ σιγὰ θάρσυνόμε, ἀλλὰ 97, νὰ δείχνουμε τὴ γροθιά μας στὸ Σερβίτ.

Πόλεμο πάλι ὀρέγονται οἱ Πατριωτικῆς. Καὶ ξέρετε, ὅχι γιὰ κανέναν ἄλλο λόγο, παρὰ μοναχὰ γιὰ τὴν κυκλοφορία τους! Ἄ γίνε, ὅχι πόλεμος, μὰ καὶ μιὰ ἐπιστράτευση μοναχὰ, θὰ ξεδουλεύουν μετὰ τίς χιλιάδες τὰ φύλλα τους, θὰ βγαίνουν παραρτήματα δις τὴν ὥρα καὶ ἐμπορτήσῃ ἡ καθεμία τους ἀπὸ ἓνα δοῦ ἀκόμα ταχυπιστήρια.

Τάλλα ποῖς τὰ λογαριάζει;

*

ΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ τοῦ τράμ νικήσανε καὶ τοὺς ἀξίε μιὰ τέτια νίκη. Ὅλος ὁ κόσμος ξέρει τί τραβοῦν αὐτοὶ οἱ δυστυχισμένοι ἄνθρωποι καὶ πόσο ἐλεεινὰ καὶ ἐξευτελιστικὰ πληρώνονται γιὰ μιὰ τέτια ξεβρωτικὴ δουλιὰ ποὺ ἔπρεπε διπλάσια καὶ τριπλάσια νὰ παίρνουν. Κ' ἔτσι τὸ περσμένον Σαβᾶτο ποὺ ἀπεργήσανε, ὁ κόσμος δὲν ἀγανάχτησε γιὰ τὴν ἀπεργίαν τους, μὰ τὸ ἀντίτι, τοὺς συμπόνεσε καὶ καταξάρτησε γιὰ τὴν νίκη τους.

Ἡ ἑταιρία ἀναγκάστηκε νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ νὰ μισολογαριάζῃ γι' ἄνθρωπους τοὺς ἴσαμε χιτς σκλάβους της. Ἀργότερα, μὲ μιὰ δευτέρη ἀπεργίαν, θὰ ξαναγκαστῇ σὲ ὁλοκληρωτικὰ ἀναγνώριση τοῦ ἄνθρωπου τους.

*

ΜΑΣ γράφει ἓνας ἀναγνώστης μας ἀπὸ τὴν Πάτρα (καὶ συμφωνοῦμε σὲ ὅλα μαζί του) πῶς θάπρεπε κάποιος δικός μας, παραλῆς, νὰ τυπώσῃ μ' ἑξοδὸν τοῦ σὲ φυλλαδάκι κομψὸ τὴν Ἀπολογία ποὺ τυπώσανε στὸν περσμένον «Νουμά» τὰ Κρητικὸν ποῦλα γιὰ τὸ Γλωσσικὸ ζήτημα, καὶ νὰν τὴ μοιράσῃ σὲ χιλιάδες ἀντίτυπα σὲ κάθε γωνιά τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

«Καινούρια πρᾶματα» (παρρησιὶς ὁ ἀναγνώστης μας) δὲ μᾶς εἶπανε. Μᾶς εἶπαν τὰ γνωστὰ σὲ μᾶς, τοὺς κάπως μπασιμένους σὲ γλωσσικὸ ζήτημα. Μὰ καὶ αὐτὰ τὰ γνωστὰ μᾶς τὰ εἶπανε μὲ τέτιον τρόπο καὶ μὲ τέτια εἰσιρά, ποὺ μᾶς τὰ παρουσίαναν γιὰ καινούρια. Ὡστόσο δὲν πρόκειται γιὰ μᾶς. Πρόκειται γιὰ τοὺς ἄλλους, γιὰ τοὺς πολλοὺς, ποὺ δὲν ἔχουνε καὶ ἰδέα γιὰ τὸ μεγάλο τὸ ζήτημα καὶ ποὺ διαβάζοντας ἓνα τέτιον φυλλαδάκι ὅταν τὸ νιώτουν ἁμέσως καὶ θὰ δοῦν πόσο στενὰ εἶναι συνδεμένη ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ κοινωνικὴ ζωὴ μας, ἀκόμα καὶ αὐτὴ ἡ ἐθνικὴ μας ὑπαρξίς, μὲ τὸ Γλωσσικὸ τὸ ζήτημα.»

*

ΚΑΜΑΡΩΣΤΕ ἴσαμε ποὺ μπορεῖ νὰ σπᾶσῃ τὸ δασκα-

μὲ τὴν τελευταία δέση τῆς ἡγιονίας της) Ὡ, ἀδερφὸ μου!

ΣΥΓΓΙΑ (ἐξαμβροσικόντας τὴν πρώτη της τὴ δὲ ναμῇ). Φύγε! Μὴ φοβᾶσαι (Σπρώχνει τὴν ἀδερφή της ἀπὸ τὸ ὄνομα) ξανασφαλὲ τὴ θύρα. Ἡ ζώνη τοῦ ἡλιου χάνεται· τὸ δωμάτιον ξαναπέφτει στὸν ὁμομόρφο τὸν ἥσιο.)

ΣΚΗΝΗ Β'.

(Ἡ Σὺλβια Σειτάλα στέκεται ὀρθή, μὲ τὸ πρόσωπο γυρισμένο πρὸς τὴν πόρταν, μὲ τὸ βλέμμα ἀσάλευτο, μορμαρωμένη θαρρεῖς μὲ τὴν προσδοκίαν. Μέσα στὴ βαθειὰ σιωπὴ ἀκούεται καθαρὰ ὁ τριγμὸς τοῦ κλειδιοῦ ποὺ ἀνοίγει. Ἡ ἀπαντήκουσα ἔνδ' ἀλλάζει στάση. Ἐνα χέρι ἀνασηκώνει τὴν πορτιέρα. Μπαίνει ἡ ΤΖΟΚΟΝΤΑ ΔΙΑΝΤΗ, κλείνοντας πίσω της τὴν πόρταν. Μὲ τὸ πρόσωπο, δὲν ξεχωρίζει τὴν ἀντίμαχον, γατῇ ὀρθεῖται ἀπὸ τὸ φῶς σὺν ἥσιον καὶ ἓνα πυκνὸ βέλο τῆς κρύβει ὅλο τὸ πρόσωπο. Ἄμα τὴν ἰδῇ, στέκεται μὲ μιὰ πνιγμένη κραυγὴ. Μένουν καὶ οἱ δύο λίγες στιγμῆς, ἡ μιὰ ἀντικρὺ τῆς ἄλλης, χωρὶς νὰ μιλήσουν.)

ΣΥΓΓΙΑ (μὲ τόνον καθαρό καὶ σταθερό, μὰ χωρὶς μνησικακίαν ἢ φοβέραν). Εἴμαι ἡ Σὺλβια Σειτάλα.

λικὸ μυαλό. Μιλώντας ἡ καὶ Ἀλεξανδρίδης, ποὺ διευτύνει τὸ Ἀρσάκειο, μὲ κάπιο συντάχτη τῆς «Ἀκρόπολης» εἶπε τὰ σοφὰ τούτα λόγια:

— «Λέτε γιὰ τοὺς Βουλγάρους... Ἦ, λοιπόν, στὰ Βουλγαρικὰ σχολεῖα διδάσκονται τὰ Βουλγαρικὰ 9 ὥρες τὴ βδομάδα, ἐνῶ ἐμεῖς ἐδῶ στὸ Ἀρσάκειο διδάσκουμετὰ Ἑλληνικὰ 6 ὥρες τὴ βδομάδα καὶ τίς βόσκουμε πολλὰς!»

Κι ὁ συντάχτης τῆς «Ἀκρόπολης» δὲν ξεκαρδίστηκε στὰ γέλια καὶ δὲν τῆς ἀπάντησε:

— Μὰ, κυρά μου, στὰ Βουλγαρικὰ σχολεῖα διδάσκονται Βουλγαρο-γα-ρι-κά, δηλ. τὴ γλώσσα ποὺ μιλοῦνε, ἐνῶ στὰ δικὰ μας σχολεῖα διδάσκονται ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ καὶ καθαρῶς, δηλ. τὴ γλώσσα ποὺ δὲ μιλοῦμε!

ΣΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ

Στὸ τεῦχος τοῦ Θεριστῆ τοῦ Γαλλικοῦ περιοδικοῦ «Le Feuille» δημοσιεύεται μιὰ σύντομη ἐπιθεώρηση τῆς τελευταίας φιλολογικῆς κινήσεως ἐπὶν Ἑλλάδα, γραμμένη ἀπὸ τὸν καὶ Ary René d'Yvermont. Ἀπὸ τὸ ἄρθρον αὐτὸ μεταφράζουμε σήμερα τὴν ἀκόλουθον ποὺ ἀναφέρονται στὸ βιβλίο τοῦ συγγραφέα καὶ Ρήγα Γκόλφης «Τὰ τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη».

«Ἄν μιὰ καινούρια γωνία ἀπὸ ποιητὲς ξεφυτρώνει ποὺ ἀνταρτῶνται γιὰ ἰδανικὴ τὴν ἀνάστασιν τῆς ἀρχαϊότητος, ἄλλοι καλῶς ὁ Ρήγης Γκόλφης φανερώνουνται στὸν ὅριζον τῶν γρημμάτων θραμμένοι μετὰ στίς παλαιοὺς καλὰς παραδόσεις τοῦ λαοῦ. Ἀπᾶντος σ' αὐτόν τὸ γοητευτικὸ, τὸν ὁλοδρόσον καὶ ἱερικὸν τόπον ὁ Ρήγης Γκόλφης ἔγραψε τὸ βιβλίο τῶν τραγουδιῶν τοῦ ποὺ τὸ τίτλοφόρησε μὲ τόση ἀπλότητα: «Τὰ τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη».

Τὸ ὄρος καὶ ἡ γλώσσα τοῦ καὶ Ρήγα Γκόλφης δὲ θ' ἀρέσουνε σ' ὅλους. Κανεὶς ὅμως δὲ θὰ μπορῇ ν' ἀρνηθῇ πῶς μιὰ πνοὴ τρυφερῇ καὶ γεμάτῃ νιάτα εὐωδιάζει τοὺς στίχους τοῦ νέου ποιητῆ, καὶ πῶς μιὰ μυωμένη ἀπριλιτικὴ αὐρα φουσκᾷ σὲ κάθε σελίδα. Ἀς μὴ γεννᾶμε λοιπὸν γλωσσικὰς διαφορὰς ὅταν ἓνα ἔργον εἶναι ὥριον καὶ ἀξίζει τὸν ἔπαινον.»

Ary René d'Yvermont

ΤΑΞΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΟΥΛΙΑ

Ὡ ταξιδιάρικα πουλιά, ποὺ φεύγετε καὶ πάντε
Μὲ μιὰ φωνή, παράπονον, μὲ μιὰ κραυγὴ, στρογγυλά,
Μὲς στὴν καρδιά μου θύμησης ἀξέχαστες ξυπνᾶτε
Γιὰ περσμένους μισμοὺς καὶ ὄνειρα παλιά.

Μὲς στὴν καρδιά μου σπέρνετε βαθύτερη μιὰ θλίψη,
Γιατ' θυμοῦμαι κάθε τί π' ἀφήκα, κάθε τί.
Γιὰ περσμένους μισμοὺς μιλήστε μου ἀπ' τὰ ὕψη,
Μὰ γιὰ δούλους εἶναι νύρθουνε, μὴ μοῦ μιλάτε, μὴ!

Γενεῦν.

ΜΕΛΙΝΩ

(Ἡ ἀντίζηλη σιωπᾷ, πάντα πεπλοσκαπασμένη Διανοή.)

— Ἐοῖς;

ΤΖΟΚΟΝΤΑ (χαμηλόφωνα) Δὲν τὸ ξέρετε, κυρία;

ΣΥΓΓΙΑ (πάντα συγκρατούμενη). Εἶρω μονάχα πῶς ἐμπήκατε ἐδῶ σὰ σὲ τόπον ποὺ εἰς ἀνήκει. Μὲ βρίσκετε ἐδῶ ἀτάραχη σὰ στὸ σπίτι μου. Μιὰ λοιπὸν ἀπὸ τίς δύο μας σφτερίζεται τὸ σίκι τῆς ἄλλης· μιὰ ἀπὸ τίς δύο μας εἶναι ἡ περσέσκυτη. Ποιὰ; (Διανοή) Ἐγώ, ἴσως;

ΤΖΟΚΟΝΤΑ (πάντα τυλιγμένη στὸ βέλο καὶ μὲ χαμηλὴ φωνή, σὰ νὰ θέλῃ νὰ μετρώσῃ τὸ θρόσος της.) ἴσως.

(Ἡ Σὺλβια Σειτάλα γίνεται ἀκόμα χλωμότερη καὶ κλονίζεται λίγο, σὰν τὸν ἄνθρωπον ποὺ λαβαίνει ἓνα χτύπημα ὡς μέσα.)

ΣΥΓΓΙΑ (ἐπαναστατημένη πάλι, ὀλότρεμη ἀπὸ τὴν καταρροήν) Λοιπόν, εἶναι μιὰ γυναίκα, ποὺ τραβῆζε ἐναντὶ ἄντρα στὰ δίκτυα τῆς μετὰ χαιρότερα τὰ ἐλάνιματ'α ποὺ τὸν ἀπόσπασε ἀπ' τὴ γαλήνη τοῦ σπιτιοῦ, ἀπ' τὴν εὐγένειαν τῆς τέχνης, ἀπὸ τὴ χάρις ἐνὸς ὄνειρου ποὺ ἔτρεφεν αὐτὸς ἀπὸ χρόνια μὲ τὸ ἄθος τῆς δυνάμεις του ποὺ τὸν ἀνα-

ΓΡΑΦΕΣ ΛΙΓΟΛΟΓΕΣ

Γ.

ΠΟΛΗ, Μᾶς τοῦ 1908.

— Πάμε στὸ Βόσπορον;

— Πάμε!..

— Μὲ τ' ἀμάξι.

Δειλινὸ Μαγιάτικο καὶ μαγεμένο. Ὁ Θανάσης διατάζει καὶ τὸν ἀκούσαμε. Καὶ μῆλ'αμα στ' ἀμάξι. Εἴτανε μαζί μας καὶ ὁ Δ., ἓνας ἐξυπνώτατος δασκάλκος, γιομάτος φωτιὰ γιὰ τὴν ἰδέαν καὶ γιομάτος ἀγάπην γιὰ τὴν φιλολογίαν μας. Γράφει καὶ ὁμορφα. Ἄς εἶναι. Τ' ἀμάξι ξεκίνησε καὶ δρόμον γιὰ τὸ παραδεισένιον Ἀρναούτικον. Ὁ Δ. στ' ἀμάξι: μὲ ρώτησε γιὰ κάπιο... γραμματικὸ ζήτημα. Ἀνατρίχιασε. Ἐέρεις στίχους, παιδί μου; Λέγε. Ἀλλοῦ, βουδάσου..

Κι ὁ Δ. ποὺ ἀλάκκρους τέμους βιβλία ἔχει ἀποθηκῆναι στὸ μυαλό του, ἀρχίνησε νάπαγγέλναι στίχους καὶ στίχους—καὶ μάλιστα, ὁ θεομπαχτής, στίχους ποὺ τοὺς ἀγαποῦσα καὶ ποὺ μὲ συγκινοῦσανε, ζωντανεύοντάς μου ἀγαπημένες θύμησης.

Καὶ τ' ἀμάξι γλυστροῦσε πάνω σὲ ὄνειρον. Μέσα στὸν Παράδεισον ταξιδεύαμε καὶ ὅχι πάνω στὴ γῆ. Θέ μου! Τί ζουγραφίαι εἴτανε κείνες! Δεξὰ ζερβὰ Σουλτάνικα παλάτια, περίμορφα, μυστηριώδη, παραμυθένια. Σειρὲς ἀτέλειωτες ἀπὸ ἡσυχία πλάτανια καὶ ἀμάξια γιομάτα χανούμους καὶ δρόμοι γιομάτοι κατάσκοπους τοῦ Πιλντίζ.

Δὲν παρασταίνονται οὔτε μὲ λέξεις οὔτε μὲ χρώματα ὅλ' αὐτὰ. Κανεὶς, μὰ κανεὶς ἴσαμε τώρα δὲν τὸ κατάφερε νὰ μᾶς πῇ τί εἶναι ἡ Πόλη. Κανεὶς ὅσο μεγάλος συγγραφέας καὶ ποιητὴς καὶ ἂν εἴτανε δὲν τὰ κατάφερε, δὲν εὐτύχησε νὰ μᾶς δώσῃ τίς ΤΡΕΙΣ μοναχὰ γραμμὰς ποὺ χρειάζονται γιὰ νὰ μᾶς τὴ ζουγραφίσουνε. Τρεῖς μοναχὰ γραμμὰς, ὅχι περισσότερες, καὶ ὅμως αὐτὰς τίς τρεῖς γραμμὰς θὰν τίς καρτερεῖ γιὰ αἰῶνες ἀκόμα ὁ κόσμος, καὶ ἔτσι ἡ Πόλη, ἡ νύμφη «ἡ Βοσπορίτισσα, ἡ μία», γιὰ αἰῶνες ἀκόμα θὰ μνήσκει ἀζουγράφιστη. Πρέπει: νὰ τὴν ἰδεῖ κανεὶς (μὰ πρέπει καὶ νὰ βλέπῃ) γιὰ νὰν τὴ γνωρίσῃ. Ἴσως οἱ τῶνοι τῆς μουσικῆς ἐνὸς Μπετόβεν θάπαιναν τὴ ζουγραφίαν τῆς καὶ θὰ μᾶς τὴ χάριζαν.

...Τ' ἀμάξι κυλάει πάνω στὰ καλύτερ' ἰμια τοῦ Ὀρτίκιου. Βρισκόμαστε ἀπὸξω ἀπὸ τὴ μαρμαρένια πόρταν, θάμα ὁμορφίαν καὶ τέχνης, τὸν παλατιῶν

τάραξ' σ' ἓνα παρὰ-μὸ ἄγριον καὶ σκοτεινόν, ὅπου αὐτὸς ἔχασε καθε εἰσπήνη τοῦ κλοῦ καὶ τοῦ σωστοῦ ποὺ τὸν ἔριξε στὰ ὀρμύτρεα βασανιστήρια ποὺ θὰ μπορούσε νὰρῇ ἡ ἀσπλαχνία τοῦ μπόγια, τοῦ ἄρρωστου ἀπ' τὴν ἀνάδουλειαν ποὺ τοῖς στέρεψε καὶ τοῖς ξέκανε κρετῶντας τοῦ ἀναμμένη ἀδίσκαπα στίς φλέβας μιὰ θέμην διαστρεμμένη ποὺ τοῦ κατάντησε ἀνυπόφωτὴ τὴ ζωὴ, ποὺ τοῦ ἀμαρτωπὸς τὸ χέρι, ποὺ τὸν ἔσπρωξε νὰ σκοτωθῇ ποὺ ἐπιτέλους τὸν ἔξερε ἐνοικηθῆναι, μέρες καὶ μέρες, σ' ἓνα ἀλαργινὸ κρεβάτι. ὅπου ὁλαγυρὰ γινώταν πόλεμος ἀμάλαχος μὲ τὸ χροῖον, καὶ δὲν εἶχε μετάνοιαν, οὔτε ἔλεος, οὔτε ντροπὴν, πρὸς ἐναμπετῆς στίς σφοδρὰς τὴν τόπον, πρὶν κλυθῇ τὸ ὄρα, μελετώντας νὰ ξαναπαῖν τὴν ἔργον τῆς, καρτερῶ τὰς τὴ πάλαι στὸ πέρασμα. ἀναμετρώντας ἓνα ἓνα τὰ ποτελείσματα τῆς τόλμης καὶ τῆς ἐπιμονῆς τῆς, ἀπαντῶντας τὴν ἡδονὴν ἐνὸς νέου χαλκιστοῦ. Εἶναι μιὰ γυναίκα ποὺ τὸ ἔκαμε αὐτὸ ποὺ εἶπε: —Μιὰ δυνάτη καὶ εὐγενικὴ ζωὴ ἀνιῶσε ἐλευτέρα στὸν κόσμον: ἐγὼ τῆνε σιλαβῶσα, τὴ γονάτισα, τὴν ταπεινώσα, καὶ ὕστερα τὴν ἐκοψα μ' ἓνα χτύπημα. Εἶχα πιστέψῃ πῶς τὴν εἶχα ἀρκατισμένη γιὰ πάντα. Καὶ νᾶ, ξανά βλαστοβολᾷ, ξαναγεωμεῖται, ξαναφουρνῶνται, μπορεῖ

IA'.

(Ακολουθεί)